

Asia: VN/5035/2018

Lausuntopyyntö ylimpien laillisuusvalvojien tehtävien jakoa koskevasta työryhmän mietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kehitysvammaisten Tukiliitto kiittää mahdollisuudesta lausua ylimpien laillisuusvalvojien tehtävienjakoon liittyvästä selvityksestä. Laillisuusvalvonta on olennaisen merkityksellistä perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiselle erityisten ryhmien, kuten vammaisten ja vammaisten lasten asioissa sekä sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Valitettava tosiasia on, että YK:n vammaissopimusta tällä hetkellä varsin vähän sovelletaan päätösten perusteena edes hallinto-oikeuksissa, kunnissa ei senkään vertaa. Laillisuusvalvojilla on rooli merkittävänä suunnannäyttäjänä vammaissopimuksen tavoitteiden toteutumisessa. Erityisesti eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisussa korostuu vammaisten oikeuksien valvonta. Ratkaisuissa on tehokkaasti edistetty vammaissopimuksen tosiallista toteutumista.

Kehitysvammaisten Tukiliiton näkökulmasta on ensiarvoista, että yksittäiset ihmiset voivat kääntyä ylimpien laillisuusvalvojien puoleen mahdollisimman helposti. Toimiva sisäinen työnjako auttaa osaltaan siinä, että asiakasta ei turhaan vastuuteta prosessien teknisellä puolella, eikä oikeuksien toteutumiselle muodostu ylimääräisiä esteitä esimerkiksi silloin, jos asiakas vahingossa toimittaa asiansa väärälle taholle. Helppous ja toimivuus on Kehitysvammaisten Tukiliiton toiminnan näkökulmasta edellytys laillisuusvalvonnan tehokkaalle toiminnalle. Tärkeää on valmius antaa tukea ja neuvontaa tarvittaessa selkokielellä.

Vammaisten oikeuksiin keskittyneenä ihmisoikeusjärjestönä Kehitysvammaisten Tukiliitolle on välttämättömän tärkeää, että valitusinstansseissa on tarpeeksi osaamista niistä juridiikan alueista, jotka koskevat vammaisia henkilöitä ja heidän läheisiään. Käytännön tilanteissa asioiden joutuisan ja mahdollisimman tehokkaan hoitamisen kannalta on perusteltua antaa laillisuusvalvojien hoitaa samaan näkökulmaan ja ongelmien samankaltaisuuteen perustuvaa tehtävienjakoa tehtävien parhaan mahdollisen hoitamisen kannalta tehokkaimmalla tavalla.

Kehitysvammaisten Tukiliiton kannalta erityisen tärkeä on oikeusasiamiehen tehtävä osana YK:n vammaissopimuksen kansallista valvontarakennetta. Esimerkiksi kehitysvammaisten asumisyksiköiden valvonta näyttäytyy Kehitysvammaisten Tukiliiton oikeuksienvälontatoiminnassa keskeisenä osana ylimpien laillisuusvalvojien toimintaa. Ennakollista lainvalvontaa ja

tarkastuskäyntejä asumisyksiköihin Kehitysvammaisten Tukiliitto pitää hyvin perusteltuina. Tarkastustoimintaa paikan päällä toteutettuna olisi tärkeää mahdollisuuksien mukaan myös lisätä. Myös yleisellä edunvalvonnalla on liittymäkohtia kehitysvammaisten oikeuksiin, ja toimivan valvonnan merkitys edunvalvonta-asioissa tunnustetaan myös Kehitysvammaisten Tukiliitossa.

Kehitysvammaisten Tukiliitto kiittää eduskunnan oikeusasiamiehen aktiivisuutta ja oma-aloitteisuutta vammaisten ihmisten ihmisoikeuksien turvaamisessa. Vammaislainsäädännön tulkintakysymysten laadukas osaaminen turvaa oikeuksien toteutumista erityisten kohderyhmien asioissa.

Nyman Soile
Kehitysvammaisten Tukiliitto ry